Харків прайд 2021

Харків, 2021

Центр Громадянських Свобод – правозахисна організація, яка працює для становлення прав людини, демократії та солідарності в Україні та регіоні ОБСЄ задля утвердження людської гідності.

Основними **завданнями** організації є: сприяння реалізації реформ, пов'язаних із забезпеченням прав людини; запровадження громадського контролю за діями правоохоронних органів, суддів, органів місцевого самоврядування; документування випадків політичних переслідувань в Криму та міжнародних злочинів на Донбасі; просвітницька діяльність з метою просування цінностей прав людини; участь у програмах міжнародної солідарності.

Група громадського спостереження "ОЗОН" була створена у січні 2013 року Центром Громадянських Свобод для інституціоналізації системи громадського контролю в Україні. Особливістю її функціонування є широке залучення на волонтерських засадах звичайних громадян до участі в громадському контролі незалежно від їх спеціалізації та попереднього досвіду.

ОЗОН ставить собі **за мету** удосконалення роботи органів влади у сфері забезпечення прав та свобод людини через організацію системи контролю за їх діяльністю, а також популяризацію ідей громадського контролю за владою серед українського суспільства. Вже своєю роботою волонтери ОЗОНу підважують патерналістський підхід у ставленні до влади та привчають як суспільство, так і представників органів влади до поширеної в демократичних суспільствах концепції **"влади як найманого менеджера"**, за якою оцінку ефективності влади надають безпосередні громадяни.

Вступ

Забезпечення свободи мирних зібрань під час проведення щорічного Прайду в Харкові досі залишається викликом і для організаторів/ок, і для правоохоронців, і для місцевих органів самоврядування. Кілька груп контрзібрань, велика кількість учасників/ць та постійні ризики нападів - той контекст, у якому необхідно планувати охорону публічного порядку на цьому заході. Про те, як було реалізовано позитивний обов'язок захисту зібрань та фасилітації цієї свободи владою, читач/ка дізнається у цьому звіті.

Звіт є результатом масштабного моніторингу, який був здійснений групою громадського спостереження "ОЗОН", спираючись на українське законодавство та кращі практики, детально викладені у "Керівних принципах зі свободи мирних зібрань" та керівництві "Права людини та забезпечення правопорядку на публічних зібраннях" БДІПЛ/ОБСЄ.

12 вересня 2021 року спостереження на марші ХарківПрайд 2021 здійснювали 6 груп моніторів/ок по всьому маршруту зібрання та контрзібрань. У координації та проведенні спостереження взяли участь 18 спостерігачів та спостерігачок.

Харків прайд 2021

Тривалість спостереження громадськими спостерігачами/ками:
10:47 - 14:37

Кількість осіб на основному зібранні: ~ 1500
Кількість осіб на контрзібранні: ~ 125

Кількість поліції НПУ та військовослужбовців НГУ: ~ 750
(без урахування груп резерву)
ГУНП ~ 130
Поліція діалогу ~ 15
ТОР ~ 100
ПОП ~ 215
Патруль ~ 20
НГУ ~ 200
Кінологи ~ 15 (у т.ч. з НГУ)
Криміналісти ~ 2
Прес-служба ~ 3
Вибухотехнічна служба ~ 2
Курсанти НАВС ~ 40
(Спецтранспорт)
10 автобусів
2 спецавтомобіля НГУ
40 спецавтомобілів (серед яких 4 автозаки, авто для перевезення собак, авто поліції діалогу, авто криміналістичної лабораторії, авто вибухотехнічної служби та ін.)

3 карети швидкої допомоги
1 авто ДСНС
1 авто оперативно-аварійної служби
9 представників/ниць з групи швидкого реагування "Червоного хреста"

Харків
12.09.2021

ЗМІСТ

Розділ I. Основне зібрання 4

Розділ II. Контрзібрання 10

Розділ III. Висновки та рекомендації. 16

Фотоматеріали порушень з боку правоохоронців 18

Фотогалерея 23

Розділ І. Основне зібрання

Тривалість зібрання: 12:40-14:06

Дата: 12.09.2021

Заявлене місце проведення/маршрут: за анонсами[1], збір учасників зібрання мав відбутися 12 вересня о 12 годині на площі Свободи, на виході станції метро «Держпром». Маршрут не був оголошений завчасно.

Фактичне місце проведення/маршрут: Активний збір учасників/ць почався приблизно з 11.30 ближче до входу до Північного корпусу університету ім. Каразіна. Зібрання почало ходу від фактичного місця зустрічі та, повернувши з площі Свободи на проспект Науки 2, рушило правою стороною проспекту в напрямку до кінцевої точки – ст. м. "Ботанічний сад" (пр. Науки 40/3).

Тематика зібрання: Як зазначено в описі події на фейсбуці[2]: *"Марш ХарківПрайд — це марш за права людини для всіх, незалежно від сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності. Ця правозахисна хода створена задля свободи, рівності, безпеки. Для нас важливо бути послідовними у своїй діяльності і досягти того аби влада реагувала на запит громади Харкова."* Серед вимог були наступні: боротьба проти дискримінації та насильства на ґрунті ненависті; вимога прийняти закон щодо розслідування злочинів, скоєних на ґрунті ненависті незалежно від сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності постраждалих.

Особливі складові зібрання: Зібрання супроводжувалося та очолювалося безпосередньо організаторкою зібрання. Крім того, були присутні волонтери/ки-стюарди, які допомагали учасникам/цям зібрання орієнтуватися та знаходити вільні місця у колонах. Також були присутні неповнолітні учасники/ці зібрання та учасники/ці з тваринами.

Короткий опис подій:

На місці збору ще до початку зібрання для здійснення фільтраційних заходів були встановлені рамки, через які пропускали після проходження поверхневої перевірки. Об

[1] https://www.facebook.com/events/889718418246995/?post_id=919449921940511&view=permalink
[2] https://fb.me/e/1aMKegQax

11:48 група спостерігачів/ок пройшла через поліцейські рамки зі сторони метро Держпром, одразу після проходження кордону поліції, волонтери/ки ХарківПрайду з прапорами цієї організації зустрічали всіх, хто приходив, та вказували, куди можна стати. За спостереженнями моніторів/ок Озону, представник Національної поліції, який, ймовірно, координував роботу правоохоронців, був у постійному контакті з організаторкою.

Епізод 1. Перед тим як кордон з правоохоронців, військовослужбовців та спецтранспорту повністю сформувався, до самого початку колони підбіг чоловік. Проскочивши кордон, чоловік почав вигукувати "Смерть ЛГБТ!" та намагався вирвати у однієї з учасниць плакат. Особа що нападала, ймовірно, була представником контрзібрання або просто противником основного зібрання. Представники Національної Гвардії швидко відсторонили нападаючого за межі кордону, зупинивши його дії.

О 12:42, після завершення побудови кордону Національної гвардії навколо основного зібрання, хода рушила з місця фактичного збору. Учасники/ці йшли під музику, а також викрикували гасла, співали, демонстрували плакати. Хода супроводжувалася двома автомобілями, у багажниках яких були колонки, що виконували як роль гучномовця, так і відтворювали музикальні композиції. Автомобіль організаторів був огороджений стрічкою по периметру.

Епізод 2. О 13:02 до колони зібрання намагався потрапити ще один агресивно налаштований чоловік, який скандував «Смерть ЛГБТ!», тим не менш, був зупинений кордоном поліції. У подальшому, за ним слідкував представник Поліції діалогу.

Під час ходи, учасники/ці зібрання могли покинути колону лише через її хвіст.

Епізод 3. Під час маршу учасниці зібрання стало погано, вона трималась за живіт та виглядала, як людина, яка потребує допомоги, однак ні до кого не зверталась. Спостерігачка відвела її до волонтерки безпеки для подальшого надання допомоги і продовжила моніторинг. Одразу після цього волонтерка безпеки ХарківПрайду підійшла до внутрішнього кордону поліції, який складався зі співробітників поліції особливого призначення (поблизу не було жодного поліцейського діалогу). Вона попросила випустити учасницю з кордону, однак працівник поліції сказав, що не можна. Волонтерка безпеки наголосила, що дівчині погано і їй потрібно вийти для надання допомоги. Поліцейський знову повторив, що не може нікого випускати, і що вихід можно здійснювати лише з хвоста колони на тильній стороні кордону із правоохоронців. Тому волонтерка безпеки відвела дівчину до виходу в кінці колони.

О 14:04 зібрання завершилося фінальною промовою однієї з організаторок. Волонтери/ки ХарківПрайду проінструктували учасників щодо правил безпеки, після чого представники/ці ТОРу та національної гвардії побудували кордон для того, щоб учасники/ці змогли безперешкодно пройти від проспекту Науки 40/3 до входу до станції

метро “Ботанічний сад”. Деякі учасники/ці зібрання переодягатися та викидали плакати у смітники.

В метро заходили кількома хвилями, тому що після початку запуску людей у метро, всередині станції біля турнікетів сформувалась незначна тиснява. Для того, щоб зменшити щільність натовпу у метро, працівники/ці поліції зупинили процес заходу на станцію, при чому працівники/ці поліції діалогу гучно пояснювали учасниками/цям що відбувається та які причини зупинки. Інші входи до станції метро Ботанічний Сад, які не виконували функцію виводу учасників/ць зібрання з місця заходу, були закриті на вхід. Та на час завершення спостереження, о 14:37, ще були перекриті.

Епізод 4. Як повідомила спостерігачам громадянка, яка не була учасницею зібрання: *“після 14 я виходила з метро на станції “23 серпня” [наступна після Ботанічного саду], в сторону ринку. В поїзд явно сідали люди з маршу, звернула увагу на чоловіка з донькою років 12, на ній була райдужна маска. При цьому по платформі метушилися і бігали хлопчики спортивного вигляду, (...) поспішали сідати в поїзд. (...) Відразу після цього в переході метро від Солдата до Ринку я побачила пару. Хлопець лежав на підлозі нерухомо, до лиця була притиснута півторалітрова пляшка з водою, обличчя було все в крові. Над ним ридала дівчина. Зібралися люди, викликали поліцію і швидку. Дівчина говорила, що вони йшли з прайду, що якісь хлопці підбігли, вдарили хлопця в обличчя і втекли.”*

Короткий опис дій правоохоронців під час проведення ХарківПрайду:

Приблизно за годину до початку зібрання, спостерігачі/ки зафіксували, що представники ГУНП були розпорошені як в метро, так і на прилеглих територіях біля місця збору учасників/ць. Близько 11:40 безпосередньо на місці зібрання біля входу до ст. м. Держпром та над ним знаходилися представники/ці ГУНП та поліції діалогу. Пропуск людей до місця зібрання здійснювався через 3 рамки, які знаходилися з різних боків, із застосуванням фільтраційних заходів – поверхневої перевірки. Саме місце збору учасників/ць зібрання було оточене кордоном з представників/ць НГУ з усіх боків, спецтранспортом (бл. 15 шт) з боку дороги та біля рамок. Також до 10 одиниць спецтранспорту стояло з іншого боку дороги навпроти північного корпусу ХНУ ім. В.Н. Каразіна. За поворотом, на проспекті Науки на тротуарі стояли автобуси для вивезення людей, автобуси поліції та інший спецтранспорт, біля яких та в яких знаходилися самі правоохоронці.

Поверхневу перевірку на рамках проводили представники/ці ГУНП за допомогою ручних металодетекторів, спостерігачами/ками були зафіксовані численні порушення. Перекриття доріг здійснювалося Патрульною поліцією поступово та за потреби, поліцейські регулювали рух за допомогою диска з червоним світловідбивачем.

Епізод 1. Коли колона з учасників/ць тільки формувалася біля корпусу ХНУ ім. Каразіна, було зафіксовано, як до маршу пройшов контрдемонстрант, встав на підвищення та почав скандувати гасла проти основного зібрання, між учасниками/цями та ним зав’язалась напружена розмова, після чого волонтери/ки зібрання почали кликати поліцію діалогу, проте ніхто не підійшов, а контрдемонстрант покинув місце зібрання.

О 12:37 рух дорогою почали автомобілі правоохоронних органів. Учасників/ць зібрання було оточено кордоном з правоохоронців та спецтранспорту. У голові колони їхали 3 сині буси ТОРу, перед ними 1 авто швидкої, позаду колони рухалися 19 одиниць спецтранспорту (автозаки, авто НГУ, швидкі, ДСНС, авто для собак, авто поліції діалогу і т.д.), а далі колони з представників/ниць ПОПу, кінологи, ГУНП. Справа від колони маршу паралельно рухався спецтранспорт та автобус, паралельно йшли представники НГУ, трохи похаду - представники/ці ТОРу, ПОПу та НГУ, зліва - буси, автобуси та представники/ці ПОПу, НГУ та ГУНП. По периметру колони, із зовнішньої сторони кордону також знаходились представники/ці поліції діалогу. В задній частині колони, місцями кордон був не надто щільний, деякі ділянки були зовсім не закриті.

Учасники/ці зібрання в оточенні поліції та спецтранспорту рухалися правою частиною проспекту, зліва їх ще відгороджував забор за яким рухався спецтранспорт та представники ПОПу колоною, а також розпорошені по всьому маршруту представники/ці ГУНП, поліції діалогу та кінологічної служби. Перед колоною мирного зібрання, працівник ГУНП перевіряв спеціальним приладом вазони з квітами, що знаходилися на стовпах вздовж проспекту. У деяких представників правоохоронних органів були наявні звичайні та нагрудні камери, також була присутня прес-служба поліції. У кількох представників поліції діалогу були наявні рупори. У великої кількості поліцейських було помічено відсутність знаків персональної ідентифікації (жетонів, шевронів), а також неналежне носіння спецзасобів (кийки знаходились в руках, стирчали з екіпірування на ногах, бронежилетах тощо).

> **Епізод 2.** Під час розмови однієї із спостерігачок з представником ГУНП, правоохоронець поділився, що коли кийок знаходиться на поясі - це ускладнює вільні та швидкі рухи тіла, а також оперативне застосування кийка у разі необхідності, тому доводиться його тримати за захисним щитком на нозі.

Дійшовши кінцевої точки маршруту, біля Саржиного Яру, НГУ, ТОР вибудували кордон для безпечного відходу учасників/ць до ст. м. "Ботанічний Сад". Та при спробі деяких учасників повернутися назад через кордон поліції, їх відправляли до метро та "додому". Біля спуску до Саржиного Яру знаходилися ГУНП, Поліція діалогу, ТОРівці з аптечками та вогнегасниками. При спробі учасників контрзібрання пройти з боку Саржиного Яру всередину кордону, їх не пропустили. Трохи нижче на сходах в Саржиному Яру знаходилися 5 представників ТОРу.

Плакати:

Безпека. Рівність. Харків Прайд
Мій друг гей і мені з цим ОК
Моя подруга гетеро і мені з цим ОК
Одна традиція - любити. Один порядок - поважати
Freedom and equality
Я не жінка. Я - людина. Я не чоловік.
Homosapients Not Heterosapiens
Гомофобія це хвороба
Будь ярким! Сияй! Purrride
Дякуємо поліції
Рівність моя релігія
Запорізький козак
Медіа "люк" Не любить падлюк<3
Організувати гей-весілля? Легко!
Allies not Aliens
Жінки найкращі*
Це не пропаганда це кохання
Права людини - моя гордість
Нехай гомофобія вимре як динозаври
Our love is not a shame. Your hate is
I want to breath free
Я лесбійка і цим пишаюся

Любов понад ненависть
Сьогодні боротьба завтра права
Love is everything
Fuck the System
*После марша менты будут смотреть как меня пизд*ят *боны*
Тут має бути ваше тіло. Поліція вбиває.
Так багато поліції але так мало безпеки
Прайд це бунт проти поліції
*За який напис мені не дадуть п*ізд*?*
Чи безпечно вам поряд із поліцією в інші дні?
Безпека для обраних?
*Охоронці прайду називають нас п*ідарасами*
Якої толерантності ворогам толерантності
Не гульмуй! Толеруй!
Наша традиція це свобода
Українська нація, геть дискримінацію!
Традиції бувають різними
Homofobia sucks
Love wins
Witches supporting other bitches
Рівні. Різні.
I don't wanna be ur friend I wanna kiss ur lips
Шкода що твоя гетеросексуальність тримається лише на її пропаганді
Не нормально
Хочеш одружитися? Я теж
Коли будуть права тоді й не буде маршів
Кохання не може бути хворобою
Ти є любов
Мамо, мамо ~~що~~ хто мене гризе? Гомофоби
Конституція України
My feelings are none of your business
Do you like boys or girls? Yes.
Зеленський, зупини кринж
Почему твоя мама лесби? А почему твоя гетеро?
Мої традиції любов та свобода
Фу гендер
Зачем ненавидеть любовь?
Кожен колір має право на існування, окрім сумного. Але це не точно
Кринж.
Традиції бувають різними
В ненависти нет ничего традиционного и ничего ценного
Safe in the hands of LOVE
Не подруги
Сексуальність не табу
Платформа ТЮ! Св.Мученицi Запрета Любові
Це норма
Психологи тут
I didn't choose to be bi
I just got lucky
Я гетеро, але в мене є дівчина бісексуалка. Україна - країна вільних та добрих людей
Лише під час пологів жінка може розуміти, які тортури відчуває член Традиції і Порядку коли бачить голу чоловічу жопу
Я люблю людей, и что ты мне сделаешь?
Райдужні Держпромені
Одна єдина Бісексуальна Україна
Я хочу цілувати свою кохану і не боятися цегли в голову від добрих християн
Науково доведено, сексуальну орієнтацію не обирають
404 ми не помилка
Нет важней Любви
My feelin's are not your busyness
Пропагую свободу
Не хочу більше боятися
Права людини - моя гордість
Харьков для всех
Одна традиція - любити; Один порядок - поважати
Чи ти бачиш мене?
Witches supporting other bitches
Сила - у впевненост

Гасла:

Бунтуй, кохай, права не віддавай
Харків, Україна - за права людини
Нумо, Харків, права замість парків
За свободу і права наша боротьба жива
Нас не треба захищати на нас не треба нападати
Геть дискримінацію
Безпека, рівність, ХарківПрайд
Українська нація, геть дискримінацію
Лесбійки мають рацію: геть дискримінацію
Харків - це не тільки держпром
Що нам потрібно? - Безпека
Харків - це держпром для професміністок
Харків - це держпром для лесбійок
Я хочу права - ти чуєш секс
Ви йдете вулицями Харкова такими які ви є
Права людини понад усе
Треба вакцинацію від дискримінації
Разом нас багато, нас не подолати
Харків - права
Путин - хуйло
Безпека, рівність, інклюзивність
Дякуємо [поліції]
Права не дають, права беруть
ХарківПрайд вітає місто Харків
Наша традиція - це свобода
Прайд (х6)
ХарківПрайд (х3

Прапори: *Харків Прайду на білому тлі, ХарківПрайду стилізований під герб міста Харкова, TJA (Tolerantiško Jaunimo Asociacia), Rainbowrose (promoting lgbti rights in Europe), Tolumination, прапор асексуальних людей, прапор лесбійок, ГО «ХЖО «Сфера», прапор ЛГБТКІ+ спільноти, ГО "Спектр Харків", ФРІ, державний прапор України, Театр «Нефть», прапор Литви, Trans Generation, Запоріжжя Прайд.*

Розділ ІІ. Контрзібрання

2.1 Зібрання: "Харків. Реакція"

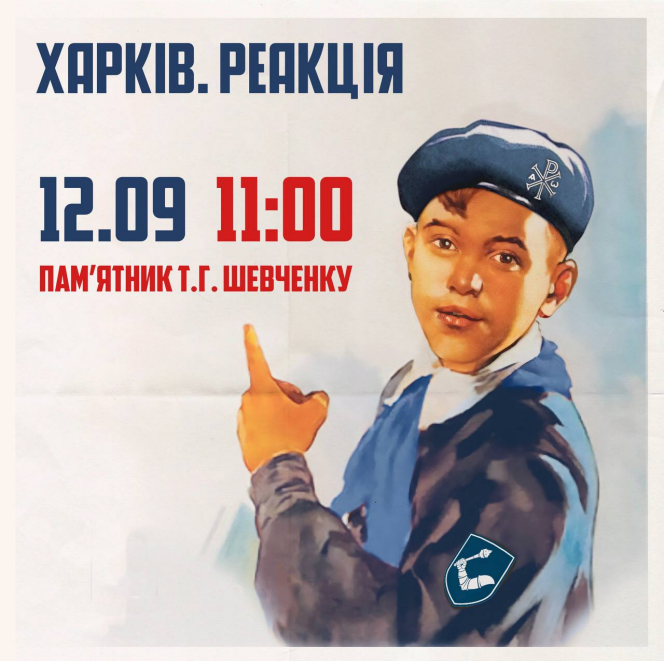

Кількість учасників/ць: ~ 60
Організатори/представники: організація "Традиція і Порядок" та її молодіжне крило "Юність традиції".
Тривалість зібрання: 11:00 - 12:20
Дата: 12.09.2021
Заявлене місце проведення/маршрут: Пам'ятник Тарасу Шевченку (вулиця Сумська, 37)
Фактичне місце проведення/маршрут: Пам'ятник Тарасу Шевченку (вулиця Сумська, 37) та додатковий маршрут від парка Шевченка до Історичного музею.

Тематика зібрання: 04.09 вересня на телеграм каналі організації "Традиція і порядок" з'явився анонс[3] акції "Харків. Реакція" з наступним описом "*Минулого тижня в Одесі жорстоко побили християн. Серед побитих були і харків'яни, які приїхали виступити проти ЛГБТ-активістів. Приїхали, адже їхній рідний Харків — на черзі, 12 вересня, і тут зберуться фанати статевих збочень, щоб брудними рученятами відпрацьовувати грантові бакси. … Хвилинка цікавої математики: ЛГБТ помножене на нуль дає нуль. Нуль без палички. Харків місто індустріальне, місто важкої промисловості, серйозних наукових досягнень і копіткої праці. Тут райдужним метеликам не раді.*" Саме зібрання анонсували[4] 09.09 біля пам'ятнику Шевченка 12-го вересня об 11:00.

Загальний короткий опис подій:

Об 11 годині учасники/ці організації підійшли до пам'ятника Шевченка, почали розгортати прапори та банер, фотографуватися. Приблизно через півгодини почався перформанс, який був присвячений затриманням учасників організації після Прайд Ходи

[3] https://t.me/tradition_and_order/10731
[4] https://t.me/tradition_and_order/10753

2021 в Одесі. 15 учасників/ць вишикувались та почали перевязувати себе мотузками, після чого лягли на землю та деякий час так лежали. Далі голова харківського осередку організації вийшов на сцену та виголосив промову, в якій засуджували законопроект 5488 та згадали про затримання членів їх руху після Одеської ПрайдХоди.

Плакати:

"Вони проти ЛГБТ. ЗА ЦЕ ЇХ БІЛА ПОЛІЦІЯ".
"Вы - следующие" [для контексту: на плакаті було фото затримання після ПрайдХоди]
"Л - ЛІВІ Г - ГОВОРЯТЬ Б - БРЕХНЮ Т- ТОБІ".
Банер "Реакція: всіх не пересажаєте"

Гасла:

"Всіх не пов'яжете".
"Традиція, сім'я, порядок!"
"Слава Ісусу Христу - навіки слава!"
"Бог! Батьківщина! Патріархат!"

Прапори:

Традиції і порядку.
1 прапор Юність традиції.
4 прапори України.

2.2 Зібрання: "На захист сім'ї"

Кількість учасників/ць: ~ 55

Організатори/представники: організація "Фрайкор", "Студентська свобода", "Сокіл", "Правий сектор", церква "Нове покоління" та інші громадяни, які візуально не представляли жодну з організацій

Тривалість зібрання: 11:10 - 12:20

Дата: 12.09.2021

Місце проведення/маршрут: Пам'ятник Тарасу Шевченку (вулиця Сумська, 37)

Тематика зібрання: У телеграм каналі організацій "Фрайкор"[5] та "Правий сектор"[6] 09.09 було анонсовано зібрання "На захист сім'ї" зі схожими описами "... *Наше майбутнє в наших дітях, яких ми повинні захистити від збоченців з психічними відхиленнями. Захисти майбутнє України та своїх дітей вийди на захист сім'ї!*"

Загальний короткий опис подій:

Орієнтовно о 11:10 до пам'ятника Шевченка, підійшли представники організації Фрайкор. У цей час біля пам'ятника зібралися представники інших організацій та зацікавлені громадяни. Почали діставати плакати та прапори. На сцену принесли 2 колонки. Деяка частина вишикувалася ближче до дороги і мовчки тримали в руках плакати. Інша частина стояла поряд з представниками/цями організації "Традиція і порядок".

У цей час, біля намету "Все для перемоги" декілька учасників "Фрайкору" повісили банер "Не чіпайте історичний центр" та на сам намет – банер "Ні гомодиктатурі!".

О 12:10 група з учасників контрзібрання, які візуально не представляли жодну з організацій, пішла до парку, де на лавках сиділа окрема група людей у спортивному одягу, масках, та деякі - сонцезахисних окулярах, які не позиціонували себе як учасники жодного із зібрань.

Епізод 1. о 12:24 спостерігачі/ки зафіксували словесну сутичку між представниками ГУНП та цією групою людей у спортивному одязі без символіки. За словами одного з учасників словесної сутички, поліцейські у великій кількості (близько 30-ти) підійшли до них (також приблизно групи із 30-ти людей розпорошених по алеї), щоб дізнатись чи в них є будь-яка зброя із собою, тобто поліцейські не намагались здійснити поверхневу перевірку, а просто поцікавились. Один із учасників неформальної групи почав грубо розмовляти з поліцією, намагаючись дізнатись чому вони підійшли у такій великій кількості. Та заявив, що не став би поводити себе агресивно, якщо до нього підійшло 2-3 поліцейських. В результаті розмови група осіб відійшла від місця та пішли у бік м. Університет.

Окремі люди із цієї групи потім були помічені по дорозі маршруту ХарківПрайду, поряд з іншими учасниками/цями контракцій, так як і учасники акції "На захисті сім'ї".

У соціальних мережах[7], також було повідомлення, що після акції виступали депутати Олег Абрамичев та Ігор Пушкарьов.

Плакати:

"Традиційна сім'я - успішна держава".
"Традиційна сім'я - майбутнє нації"
"Сім'я - майбутнє нації".
"Шлюб = чоловік + жінка".
"Проти пропаганди ЛГБТ".
"ЛГБТ - нові марксисти".
"Є дві статі і безліч психічних порушень".
"Традиційна родина - велика Україна"
"Українська родина: мама, тато і дитина"
Банери біля намету "Не чіпайте історичний центр" та "Ні гомодиктатурі!"

Прапори:

3 прапори України
2 прапори Правий сектор

[5] https://t.me/freikorps_org/2733
[6] https://t.me/ps_kharkiv/555
[7] https://t.me/freikorps_org/2747

1 прапор Сокіл
1 прапор Студентська свобода
2 прапори Фрайкор
1 прапор ОУН

2.3 Зібрання. Акція "проти пропаганди збочень через проведення гей-параду"

Кількість учасників/ць: ~10
Організатори/представники: Християнський фронт
Тривалість зібрання: початок зібрання не було зафіксовано, попередньо не анонсували місце та час зустрічі. Завершення зібрання відбулось приблизно о 14:00 (коли колона ХарківПрайду пішла у метро)
Дата: 12.09.2021
Фактичне місце проведення/маршрут: Держпром - проспект Науки

Тематика зібрання: У телеграм каналі організації Християнський Фронт 05.09 було анонсовано[8] поїздку для здійснення контр-акції ("проти пропаганди збочень через проведення гей-параду") з описом: "*В Харкові, 12 вересня планується проведення ГЕЙ-ПАРАДУ! МОБІЛІЗАЦІЯ! ГО "Християнський Фронт" організовує поїздку в Харків для здійснення контр-акції (проти пропаганди збочень через проведення гей-параду). ...*"

Короткий опис подій:

Збір акції був біля Держпрома, після чого зібрання пішло поряд з колоною ХарківПрайд по тротуару. Прайд і контрзібрання розділяв кордон із поліції та спецтранспорту. Використовували гучномовець та банер. За ними йшла група поліції діалогу.

> **Епізод 2.** Було зафіксовано взаємодію з одним з поліцейських, яка була схожа на дружню розмову: учасниця зібрання і поліцейський посміхалися, а сама розмова стосувалася поглядів на основне зібрання (була почута фраза поліцейського діалогу типу *"Ну это же их жизни, их решение"*).

Також прям поряд фотографувалися прихильники основного зібрання, на що учасники контрзібрання ніяк не реагували.

[8] https://t.me/c_front/356

Плакати:

"Пропаганда гомосексуалізму є загрозою національній безпеці"
"Не спи із чоловіком, як із жінкою, бо це гидота. Біблія, левит 18:22"
"Father + mother family ukrainian destiny"

Гасла:

"В одностатевих шлюбах і одностатевих партнерствах діти набагато частіше зазнають сексуального насильства".
"Діти в одностатевих партнерствах частіше страждають на депресію".
"Діти в одностатевих партнерствах частіше вчиняють спроби самогубства".
"Поширенні гріха гомосексуалізма є небезпечним для суспільства"

2.4 Противники ХарківПрайду на прилеглих до маршруту територіях

Близько 13:00 було зафіксовано групу приблизно з 20 людей, без символіки, які розпорошено йшли впродовж маршруту ХарківПрайду із зовнішньої сторони кордону, та, час від часу, виражали свою незгоду із порядком денним основного зібрання (викрикували окремі фрази, що виражали незгоду). Поряд з ними, майже завжди, були представники/ці поліції діалогу.

Епізод 3. кілька учасниць основного зібрання з плакатом, на якому зображений прапор трансгендерів, почали фотографуватися на фоні поліції та маршу. Група учасників стихійного контрзібрання, яке супроводжувало прайд, підійшли до них та вирвали з рук плакат, окремо було зафіксовано вигук "Тобі п*зда!". Поліція стояла метрів 4-5 від них біля дороги, важко стверджувати

Близько 13:10 один із противників кинув яйце у бік зібрання, до нього почали швидко підходити представники поліції діалогу, але він швидким кроком пішов далі. Ця же людина гучно кричала *(в тому числі"Смерть ЛГБТ!")* та підходила до самого кордону поліції біля ХарківПрайду. Також було зафіксовано, як він через деякий час почав спалювати прапор ХарківПрайду. Поліцейський діалогу спочатку намагався втрутитись, вступити у комунікацію з противником основного зібрання, але той його ігнорував. Весь час після цього інциденту кілька представників/ниць поліції діалогу постійно супроводжували агресивно налаштованого чоловіка.

Епізод 4. На маршруті ХарківПрайду із зовнішньої сторони кордону був помічений правоохоронець, який тримав в руках, ймовірно помпову рушницю та був без знаків персональної ідентифікації (шеврони, номерні знаки, жетони) із закритим обличчям. Під час спроб спостерігачки сфотографувати його, правоохоронець почав крутитись таким чином, щоб рушницю не було помітно.

Ближче до 14:00, коли кордон із правоохоронців та військовослужбовців перешикувався для того, щоб колона ХарківПрайду почала рухатись всередину станції метро "Ботанічний сад", на місці біля входу стояли деякі учасники контрзібрань. Представники/ці поліції діалогу стояли перед кордоном та підходили до людей з проханням відійти далі, це робили ввічливо та спокійно, ніякої агресії щодо перешкоджання руху зі сторони контрзібрань або сторонніх людей не було.

Епізод 5. Біля сходів, які ведуть до Саржиного яру, стояв кордон поліції. Крізь нього хотіла пройти група учасників контрзібрання, яких раніше було зафіксовано біля пам'ятника. Їх не пропускали, аргументуючи тим, що вони "становлять небезпеку громадському порядку". Коли вони відійшли та спустилися до яру, представники поліції доволі голосно почали

обговорювати їх, використовуючи фрази “та они просто хотели докопаться” та “я бы их прям тут пере*бал”.

Коли основна частина зібрання заходила у метро, серед них були помічені також кілька учасників контрзібрання.

Короткий опис дій правоохоронців під час проведення контрзібрань до ХарківПрайду:

Перед анонсованим початком зібрань поліція була розсіяна по парку групками 2-10 осіб, кілька правоохоронців перебували на площі біля пам'ятника Тарасу Шевченку.

Коли організатори контрзібрання почали акцію, а учасники/ці вишикувались біля пам’ятнику, поліція оточила їх нещільним кільцем (по 2-3 особи). 20 представників/ць правоохоронних органів оточували зібрання по колу, серед них 17- Головне управління, 2 - Патрульна поліція, 1 представник прес центру поліції. Поліцейські, що охороняли зібрання були оснащені раціями (2 поліцейські), пістолетами та кайданками (2 поліцейські), бронежилетами, але більшість не мала із собою видимих спецзасобів.

В парку розсіяними групами перебували близько 50 правоохоронців, з яких 10 були з Головного Управління, 40 - курсанти.

О 12:07 поблизу входу на марш було помічено контрзібрання у складі ораторки і двох помічників з гучномовцями. Поблизу них стояли 3 співробітники поліції діалогу. Інша група складалася з ораторки та 4 чоловіків з прапорами. Коло них були 2 поліцейські діалогу, та група 4 патрульних і 1 ГУ.

Після завершення зібрань біля пам’ятника Шевченку поліція залишилася на місці зібрання доки учасники не покинули площу.

Епізод 4. Було зафіксовано, як правоохоронці здійснювали поверхневу перевірку на території біля маршу. Противників ХарківПрайду попросили показати, що вони мають в бананці, під рубахою та відпустили. Яйця розбили об землю.

О 14:00 в той момент, коли організаторки оголосили про закінчення маршу, ймовірно учасник контрзібрання через стіну поліцейських перекинув відкриту банку BeerMix. У відповідь поліцейські ущільнили кордон та відтиснули групу противників зібрання далі від Прайду. Поліція слідкувала за діями найактивніших учасників контр зібрання, які намагалися перешкодити вільному руху учасників маршу.

Епізод 5. О 14:11-14:14 з боку ст. м. “Ботанічний сад” було помічено двох патрульних та двох чоловіків без форми. Чоловіки просили двох підлітків викидати пляшки з рідиною та яйця а потім здійснювали поверхневу перевірку у присутності поліцейських. На одному хлопцю помітили атлетичний пояс та дозволили його залишити на собі лише після того, як він сказав що в нього болить спина. Наприкінці розмови поліцейські записали дані двох хлопців та вказали, якою саме дорогою їм слід йти звідти, аби до них не було питань.

Розділ III. Висновки та рекомендації.

Забезпечення свободи зібрань є доволі складним завдання для влади. Особливу складність це завдання становить для поліції, яка несе основну відповідальність за забезпечення можливості провести зібрання і разом з тим підтримання громадського порядку.

Загалом роботу правоохоронців щодо забезпечення свободи мирних зібрань під час проведення маршу ХарківПрайд 2021 варто охарактеризувати як успішну. Злагодженість, швидкість, деескалаційні тактики створили можливість і для учасників/ць маршу, і для учасників/ць контрзібрань вільно висловити свою позицію й реалізувати свої права. Додатково варто відмітити роботу співробітників/ць поліції діалогу, які вчасно реагували на конфліктні ситуації та належним чином здійснювали комунікацію з різними групами населення з метою як деескалації конфліктів, так і інформування сторонніх осіб про рух транспорту і перекриття доріг.

Окремо слід відмітити покращення рівня видимості мирного зібрання в порівнянні з 2019 роком. На відміну від минулого ХарківПрайду 2019, коли марш пройшовся перекритою площею Свободи і, по суті, був закритий від очей громадськості, у 2021 році маршрут був обраний таким чином, що пересічні громадяни безпосередньо бачили та чули учасників/ць зібрання, хоч і за кордонами з правоохоронців та військовослужбовців.

Проте, варто сказати, що під час здійснення охорони громадського порядку, співробітники поліції не були належно забезпечені всіма необхідними ресурсами: у тому числі належним форменим одягом, взуттям, спеціальними деталями одягу для зберігання спецзасобів *(було зафіксовано велику кількість старих шоломів та бронежилетів, які були подертими, або неналежного кольору, не застібались; відсутність форменого взуття; кийки знаходились не на поясі тощо)*, а також необхідними для нормальної життєдіяльності умовами, зокрема туалетами *(було зафіксовано, що один із поліцейських біля метро Ботанічний Сад справляв потребу).*

Окремо слід додати, що існують більш структурні проблеми у дизайні форменого одягу, адже за словами співробітника поліції, пояси для спецзасобів є незручними для зберігання кийків, бо заважають вільним рухам та унеможливлюють швидке використання спецзасобу в разі потреби.

Також, під час моніторингу спостерігачами/ками було зафіксовано низку порушень та проблем у роботі правоохоронців, про які варто зазначити:

1. **Порушення правил проведення поверхневої перевірки на фільтраційних заходах перед початком маршу ХарківПрайд 2021**
1. **Порушення правил носіння однострою та засобів персональної ідентифікації** *(відсутність жетонів, номерних знаків на шоломах (або їх прикривання козирком), шевронів на правому плечі (які визначають приналежність до підрозділу)*
2. **Наявність не в групі резерву провоохоронця із, ймовірно, вогнестрільною зброєю без видимих на це підстав** *(ризиків життю учасників/ць мирного зібрання та інших сторін)*
3. **Порушення правил етичної поведінки** *(було зафіксовано некоректні жарти та висловлювання стосовно учасників/ць зібрання ("скоро вообще людей с нормальной ориентацией не останется", "ні*араси", "ні*ари", "лгбт-шнікі" та ін.))*

Рекомендації
Харківській міській державній адміністрації

1. Забезпечити більшою кількістю потягів метрополітену організаторів/ок ХарківПрайду задля безпечного транспортування учасників/ць зібрання та унеможливлення небезпечної тисняви, яка загрожує життю та здоров'ю громадян.
2. Забезпечити присутністю медичного персоналу по всій території зібраннь, особливо в місцях, де є ризик утворення тисняви: в метрополітені.

Органам місцевого самоврядування та Національній поліції України

1. Сприяти реалізації права громадян на свободу мирних зібрань, зокрема сприяти проведенню мирних зібрань в зоні «видимості і чутності» його цільової аудиторії, в даному випадку - громадськості.

Національній поліції України

1. Провести службову перевірку за фактом порушення працівниками/цями вимог закону щодо належної ідентифікації, правил носіння однострою та щодо умисного приховування номерів на шоломах правоохоронцями, які були залучені на охорону цього мирного зібрання.
2. Взяти під належний контроль дотримання співробітниками/цями Національної поліції України, що залучаються до охорони громадського порядку під час мирних зібрань, правил носіння однострою та ЗУ «Про Національну поліцію України» у тих частинах, що стосуються носіння знаків розрізнення та спеціального жетона, видимості номерів на шоломах та заборони їх приховування.
3. Забезпечити належним форменим одягом, взуттям та екіпіруванням працівників поліції, задіяним до охорони громадського порядку, відповідно до покладених на них функцій та можливих ускладнень оперативної ситуації.
4. Не залучати до охорони публічного порядку співробітників із вогнепальною зброєю не в групах резерву без необхідних на це підстав.
5. Забезпечити наявністю співробітників правоохоронних органів на прилеглих територіях до місця відходу зібрання, задля унеможливлення нападів на учасників/ць після заходу.
6. Провести роз'яснювальну роботу з особовим складом щодо процедури проведення поверхневої перевірки, зокрема щодо необхідності особи самостійно показувати речі правоохоронцям.
7. Проводити інформаційно-роз'яснювальну роботу серед особового складу щодо вимог розділу II наказу МВС України від 09.11.2016 No1179 «Про затвердження правил етичної поведінки поліцейських» (Основні вимоги до поведінки поліцейського).
8. Поступово покращити матеріально-технічне забезпечення правоохоронців, що залучаються до охорони публічного порядку на мирних зібраннях та посприяти покращенню умов роботи на таких заходах. Зокрема, це може стосуватися необхідних для нормальної життєдіяльності засобів (забезпечення водою, доступом до туалету).
9. Поступово покращити дизайн форменого одягу співробітників правоохоронних органів, що залучаються до охорони публічного порядку на мирних зібраннях, для більш комфортного перебування у формі та можливості оперативно застосовувати спецзасоби за необхідності. Зокрема це стосується спеціальних деталей одягу для зберігання спецзасобів (поясів), які є незручними для зберігання кийків.
10. Поступово зменшувати присутність військових формувань під час охорони громадського порядку на мирних зібраннях.

Фотоматеріали порушень з боку правоохоронців

1. Порушення правил проведення поверхневої перевірки на фільтраційних заходах (перевірка вмісту сумок правоохоронцями власноруч)

2. Відсутність належних засобів персональної ідентифікації

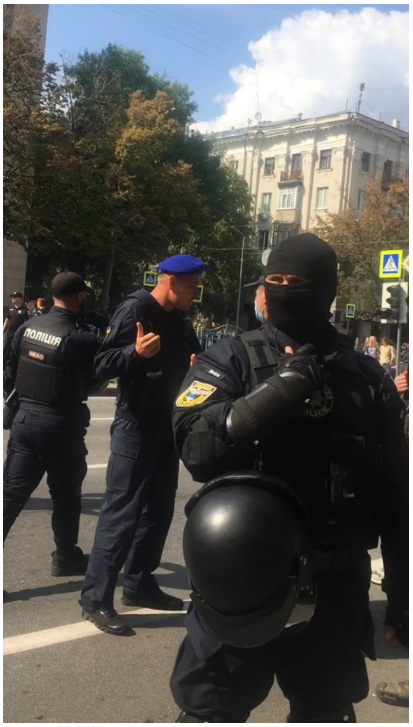

Банк
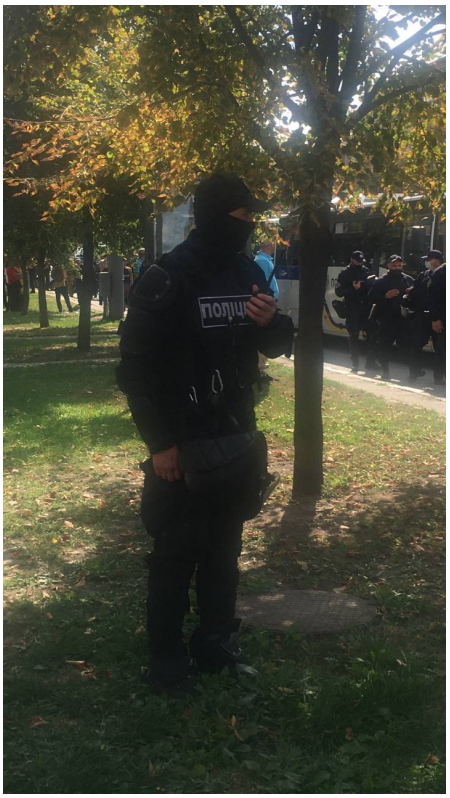
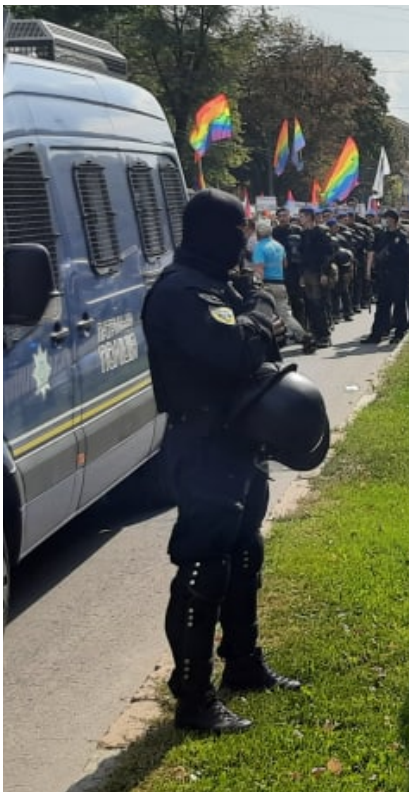

219

ELECTION
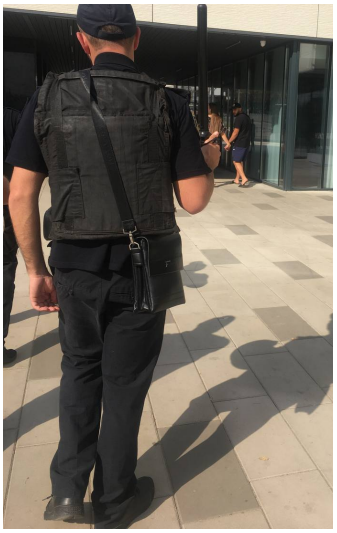
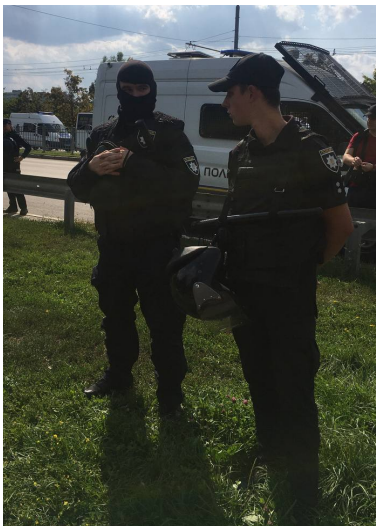

3. Порушення носіння однострою та неналежне забезпечення форменим одягом

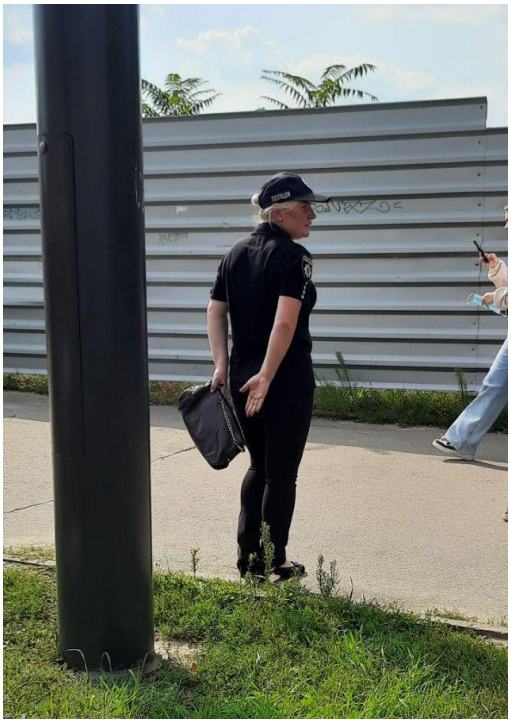

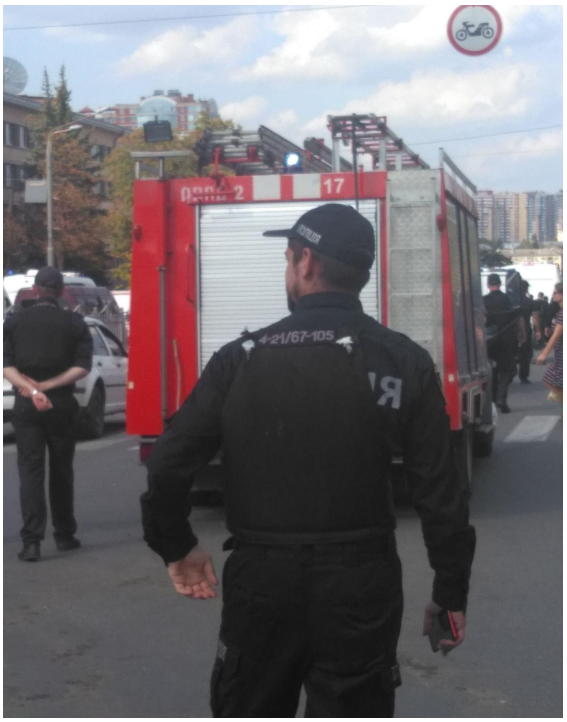

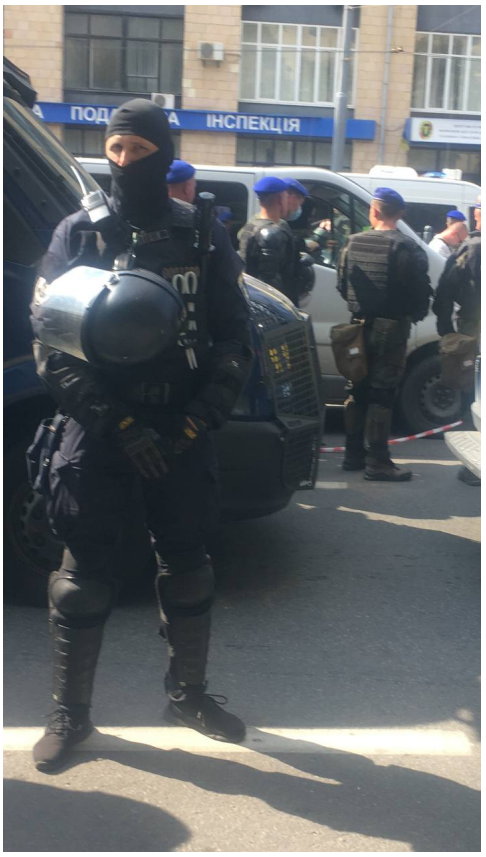

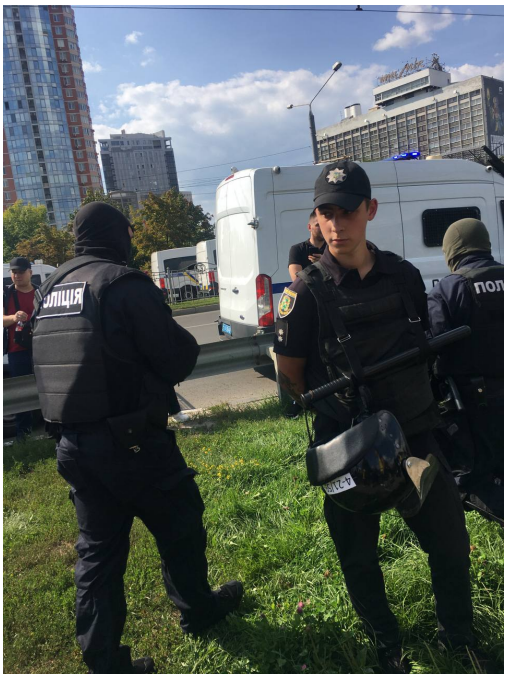
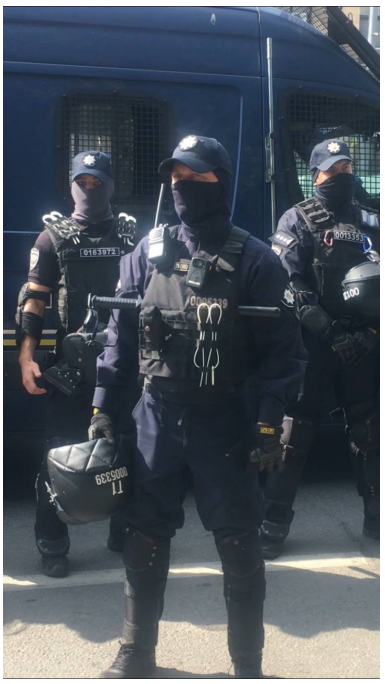
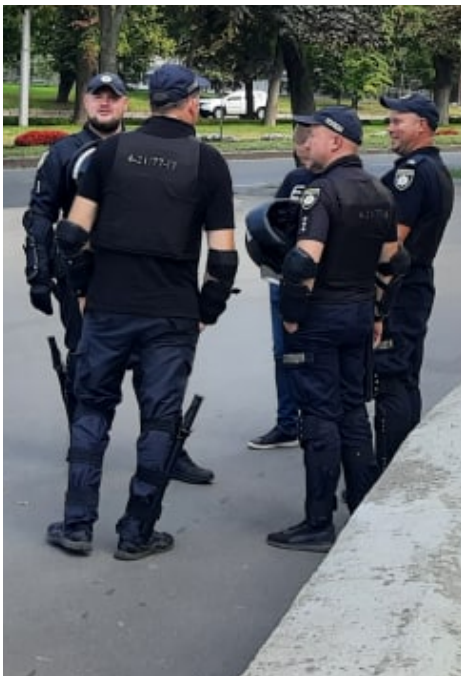

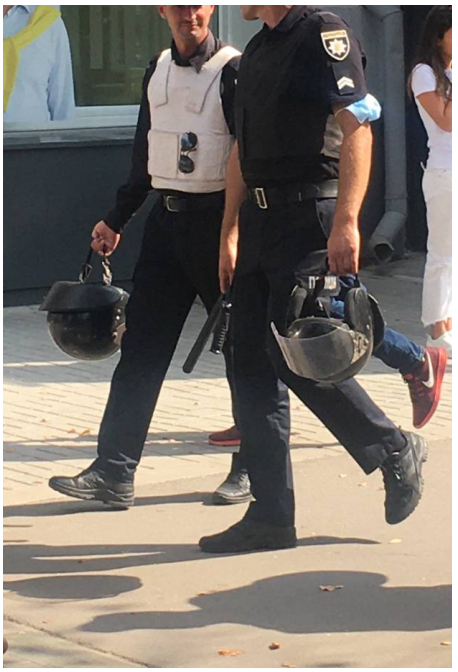

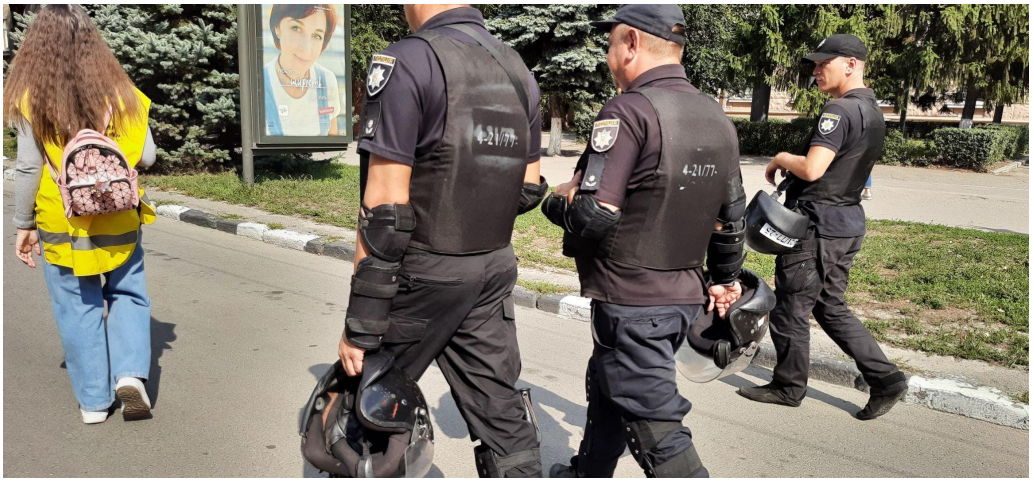

4. *Наявність без видимих на це підстав, ймовірно, вогнестрільної зброї у правоохоронця*

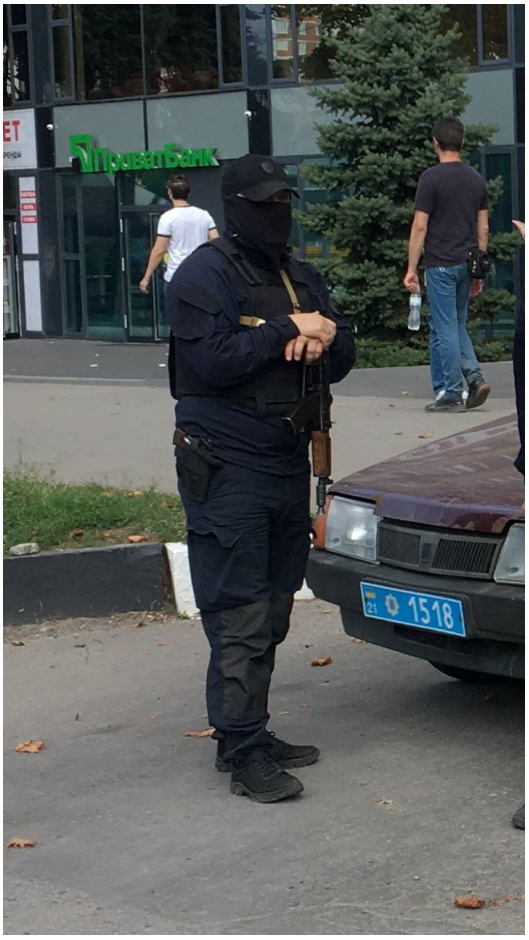

Фотогалерея

Спостерігачі/ки групи громадського спостереження ОЗОН

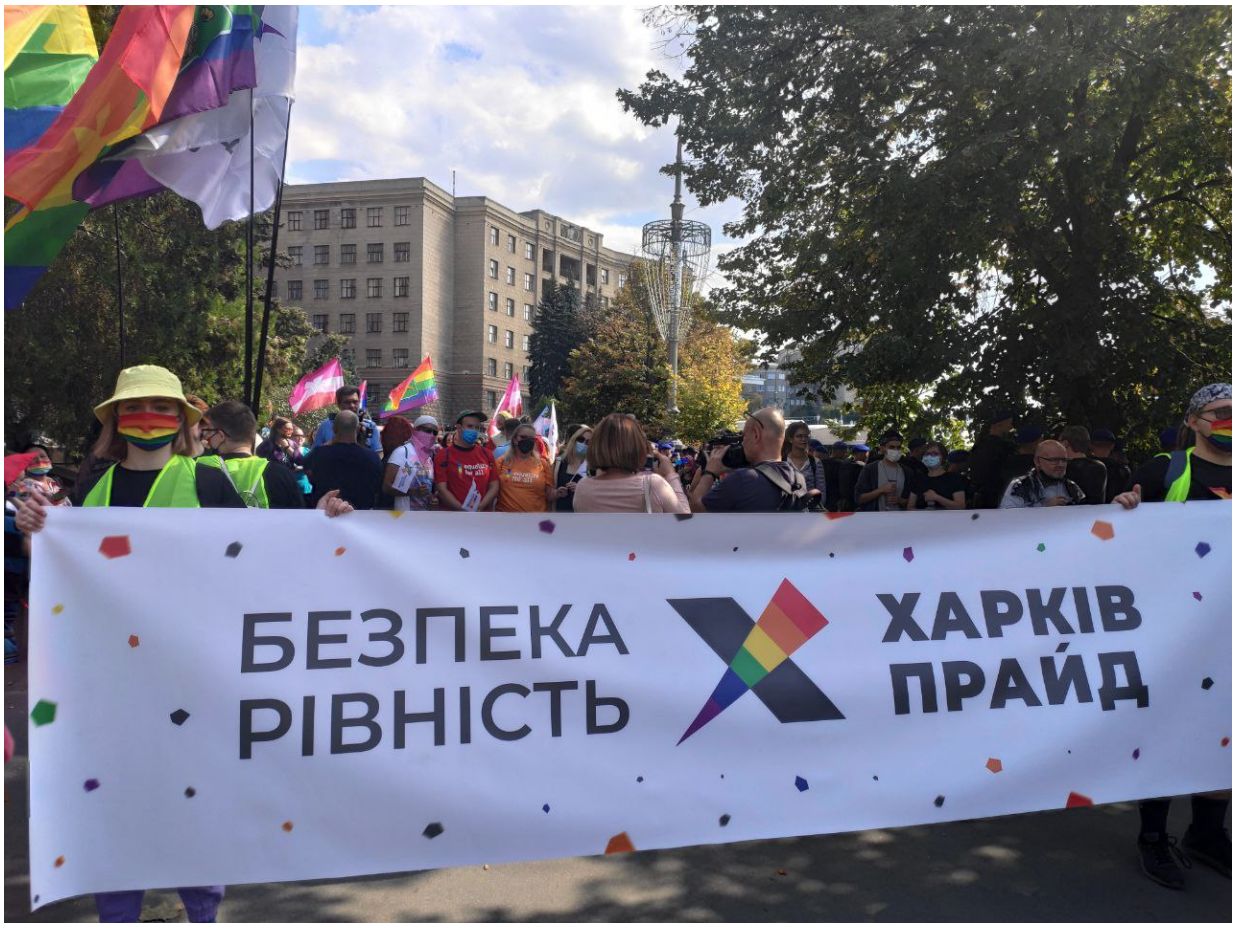
БЕЗПЕКА
РІВНІСТЬ
ХАРКІВ
ПРАЙД

Харків Прайд 2021

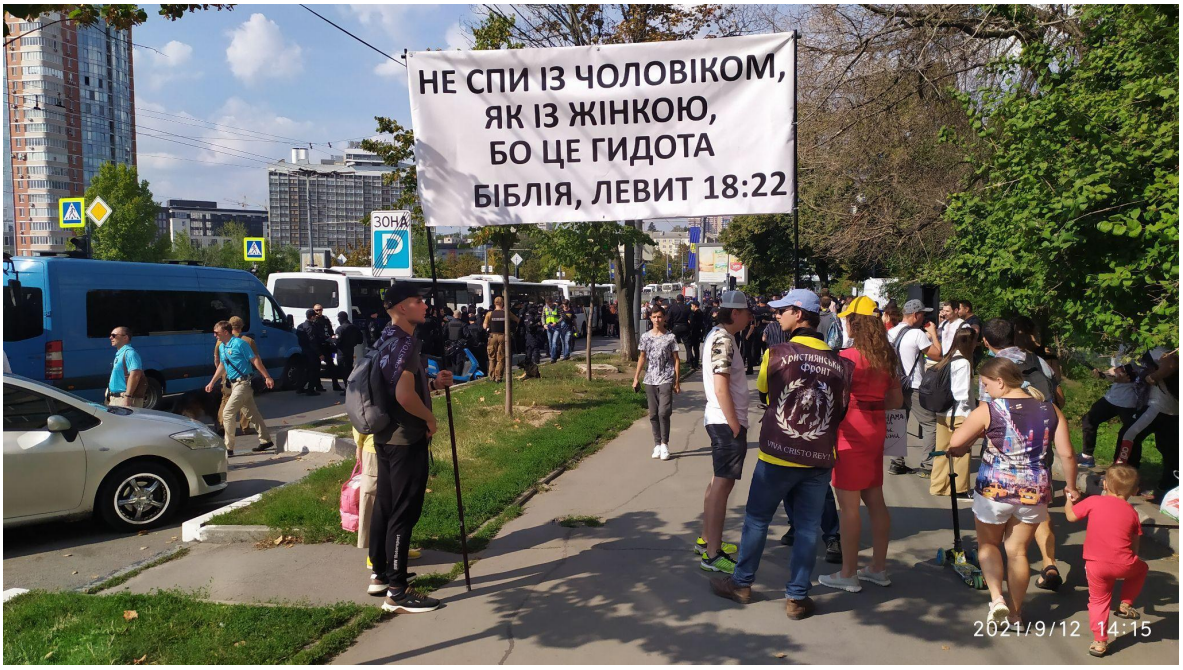

Контрзібрання під час ХарківПрайду 2021

ПОЛІЦІЯ
5816
ПОЛІЦІЯ
ПОЛІЦІЯ
ПОЛІЦІЯ

НАЦІОНАЛЬНА
ПОЛИЦІЯ

0800 407 188

Правоохоронці і військовослужбовці під час здійснення охорони публічного порядку на ХарківПрайді 2021 та контрзібраннях

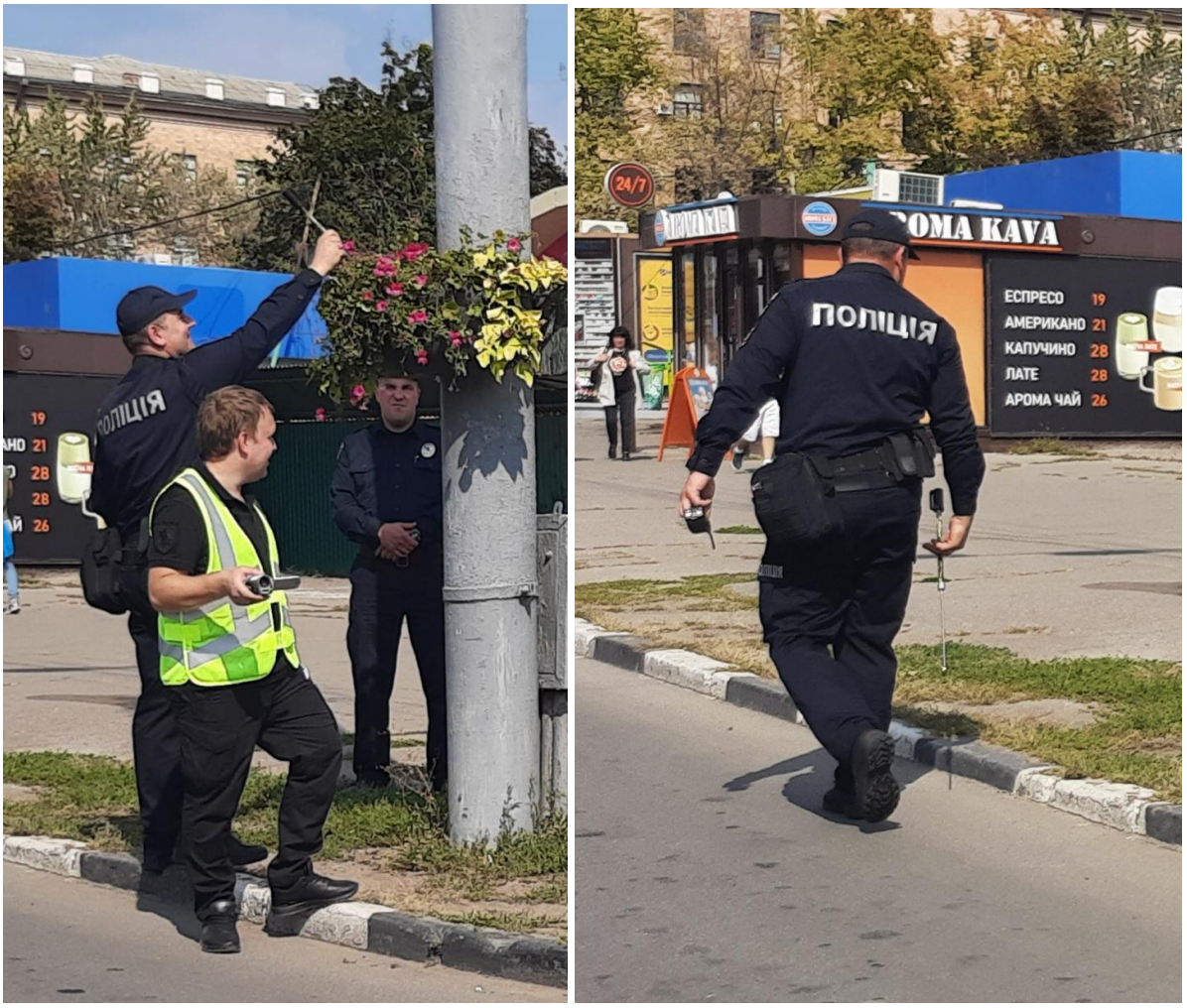

(Здійснення перевірки вазонів з квітами на небезпечні предмети)

Охорона здоров'я та ДСНС

Команда, що здійснювала моніторинг та підготувала звіт:

Марія Попович
Валерія Баклан
Олексій Степановський
Маргарита Ільїнова
Андріана Мриглод
Катерина Помазанна
Дарія Кобзиста
Анна Фінкевич
Евгенія Шорохова
Микита Петухов
Анастасія Костенко
Роман Бойко
Валерія Тельна
Григорій Іовиця
Евгеній Кобзар
Анна Хоменко
Ганна Бовкун

У випадку будь-яких питань щодо звіту звертайтесь, будь ласка, на електронну пошту:
ozon.monitoring@gmail.com

Звіт підготовлено групою громадського спостереження "Озон" / Центр Громадянських Свобод.

Головний редактор: Семен Кіпніс
Відповідальна за випуск: Помазанна Катерина